

РЕЦЕНЗИЯ

НА

ПРОФ. Д-Р ЗОРНИЦА ДИМИТРОВА ПЕТРОВА

ПРЕПОДАВАТЕЛ ПО КЛАВИРЕН СЪПРОВОД И ПИАНО В АМТИИ „ПРОФ. АСЕН ДИАМАНДИЕВ“

ФАКУЛТЕТ „МУЗИКАЛНА ПЕДАГОГИКА“, КАТЕДРА „ПИАНО И АКОРДЕОН“

ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“

НА

Ли Сио Ю

ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 8.3. „МУЗИКАЛНО И ТАНЦОВО ИЗКУСТВО“

ПО НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ „МУЗИКОЗНАНИЕ И МУЗИКАЛНО ИЗКУСТВО“

ВЪВ ФАКУЛТЕТ „МУЗИКАЛНА ПЕДАГОГИКА“

ПРИ АМТИИ „ПРОФ. АСЕН ДИАМАНДИЕВ“

**С ТЕМА: „Валсът на Равел и мястото му
в световната музикална литература“**

С НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ ПРОФ. Д-Р ЛЮДМИЛ ПЕТКОВ

1. Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали

Ли Сио Ю е докторантка на Катедра „Пиано и акордеон“ във Факултет „Музикална педагогика“ при АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ с научен ръководител проф. д-р Людмил Петков. „Валсът на Равел и мястото му в световната музикална литература“ – това е темата на дисертационния труд, който получих за изготвяне на Рецензия, заедно с пълен набор от документи, отговарящи на изискванията за процедурата по присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Ли Сио Ю е китайска гражданка, родена през 1994 г. в град Хуайхуа, провинция Хунан. Завършва бакалавърска степен със специалност „Пиано“ в Музикалната консерватория на Ухан, през 2016 г и магистърска степен по Музикология“ през 2019 г. в Университета в Ливърпул, Великобритания, където развива академични компетенции в областта на музикалната теория, анализа и научноизследователската дейност. Още

като студентка в Китай участва активно в редица концертни инициативи и майсторски класове.

По време на обучението си в Университета в Ливърпул натрупва значителен опит в областта на камерната музика. Работи съвместно с музиканти от Британския струнен квартет „Solem” и организира ежеседмични репетиции с международни студенти като формира трио за пиано, цигулка и виолончело. Изнася три самостоятелни концерта в галерията и музея „Виктория“ в Ливърпул.

През 2015-2016 г. подпомага преподаватели по музикална теория и репетиционни класове за прогимназиален и гимназиален етап като изпълнява функции на учител по музикална теория и акомпанимент. През 2019 г. работи в музикалния център Chonqing Yamaha като учител по пиано и музикална грамотност. От септември 2020 г. до юни 2021 г. е учител по музика в Средното училище на Нормален университет в град Донгуан, провинция Гуандун, където ръководи основния гимназиален музикален клас. От 2021 г. е учител по музика в Chonqing Banan Yukai. Там преподава в 5-ти и 6-ти клас и в средния курс. Създава училищен хор и съдейства активно за организирането и провеждането на различни училищни събития и музикални дейности.

През 2011г. завоюва Трета награда за специалност пиано на конкурса „Китайска младеж – Виенски музикален концерт“, регион Хубей. През 2012 г. печели Втора награда в категория пиано – младежки клас на „Третия тайландски културен обмен на изкуствата“. През 2013 г. става носител на Втора награда от „Първия международен открит конкурс за пиано“, регион Хубей, а през 2014 г. получава Първа награда в регион Хубей на Международния конкурс за пиано в Хонконг „Мемориална награда Лист“.

3. Актуалност на темата

Актуалността на темата произтича до голяма степен от изключително популярния статус на „валса“ като жанр. Зароден в епохата на класицизма, той претърпява мощна естетическа еволюция, която променя „кодовете“ за неговото възприятие и разбиране.

4. Целесъобразност на изследователските методи за постигане на поставените цели

Предметът, целите и задачите на дисертационния труд са ясно и конкретно отразени. Използвани са по целесъобразност индуктивният и дедуктивният методи.

5. Оценка на дисертационния труд (познаване на проблема, съдържание и структура по определените норми, достоверност, аналитичен подход , изведени резултати)

Първа глава проследява развитието на „валса“ в исторически план. Този културен феномен е представен от гледна точка на произход, като докторантката застъпва виждането за немско- австрийския корен на жанра (от фолклорния танц „лендлер“). През 19-ти век танцът, според Ли Сио Ю, руши класовите бариери и обединява естетическите и социални нужди на различни групи.

По друга теоретична „линия“ авторката проследява жанровата трансформация на „валса“ от танцов модел към независим музикален жанр. Задълбочено е проследено развитието му в творчеството на виенските класици и Шуберт, представена е поетиката на шопеновия валс, отправен е поглед към лиричните образци на Брамс, Лист, Глинка и Чайковски. Тук са отразени стандартите на Виенския валс в творчеството на Йохан Щраус- баща и син. Специална подглава е отделена на постмодернистичния валс на 20-ти век. Морис Равел е представен като негов основоположник с въвеждането на импресионистични нюанси, сложни ритми и хармонии. Още по- напред ,според докторантката отива творбата „Валс“ чрез навлизане в сферите на символизма и постимпресионизма. Ли Сио Ю не подминава Втори валс на Шостакович, както и публикуваните „Валсове от 25 съвременни композитори“. Всичко изложено до тук намира съкратено систематично структуриране в **обобщаващ дял** в края на главата.

Втора глава се фокусира върху най- популярните образци на жанра: Валс в ла-бемол мажор , оп. 34, №1 от Фридерик Шопен, „На хубавия син Дунав“ и „Пролетни гласове“ от Йохан Щраус- син, „Валс на цветята“ от Пьотр Илич Чайковски, „Валс-каприз“ от Габриел Форе, Валс№ 2 от Дмитрий Шостакович и Валс из „Маскарад“ от Арам Хачатурян. Към всяка от творбите докторантката подхожда чрез аналогична схема на анализа : биографични сведения за автора, исторически контекст, структурен и художествен анализ, характерен принос на композитора в еволюцията на жанра. Подчертавам, че подобен подход прави теоретичното изложение много ясно, конкретно и спомага за дълбокото и многопластово вникване в проблематиката. Особено силни страни на изследването са почти графичните , но много точни определения на Ли Сио Ю, свързани с най- специфичните черти на всяка от изброените творби и най- вече мястото им в общото развитие на „валса през вековете“. Такива са, например, цитатите: „Шопен издига валса от „музика за танцуване“ до „музика за съзерцание”,

превръщайки го от утилитарен жанр в изтънчена форма на художествено изразяване“, или „валсът“ при Йохан Щраус – син е „израз на любовта на австрийския народ към живота и музиката“ или „ като запазва танцовата структура, Хачатурян „маскира“ валса и показва неговата фалшива пищност“. Тук следва да се подчертаят някои от основните достойнства на дисертационния труд:

- Богато и правилно изложение на безупречен български език
- Въвеждане на ясни и систематизирани обобщаващи дялове
- Компетентен исторически и стилев поглед
- Намиране на много точни характеристики, формулирани без разточително теоретизиране
- Пълна яснота и задълбоченост в представянето на жанровите трансформации

Трета глава е озаглавена „Валсовете на Равел“. Още в началото на този раздел Ли Сио Ю определя следното: „Равел е първият композитор, който успешно надхвърля ограниченията на концертния валс от 19-ти век“. Първа крачка в тази посока, а именно внасянето на нов индивидуалистичен елемент, е ранният клавирен цикъл „Благородни и сантиментални валсове“. Със създаването на „Валсът“ през 1919-1920г. композитора потегля още по-напред: творбата „започва като възхвала и завършва като яростно разрушение на традиционния жанр“. От този момент, според докторантката, едни композитори на 20-ти век остават под влиянието на Равел, а други, като Арнолд Шьонберг („Пет пиеси за пиано“) отклоняват жанра по пътя на додекафонията.

Ли Сио Ю вижда в ранните валсове на гениалния френски композитор нотки на влияние от Шуберт и Шопен - балансираната фраза, простотата, хармоничните средства, откровените имитации на движенията. Всичко, обаче, носи нов индивидуален облик: меки динамични нюанси, носталгичност, завидна свобода на ритъма. Мелодията губи своята директност и е обвита в колоритните полусенки на хармонията. Появяват се акценти на различни времена и хемиолни фигури.

„Валсът“ има богата история, свързана с дягилевия балет, която докторантката излага компетентно и подробно. Първоначалната версия е оркестрова. „Валсът“ може да се разглежда като първия сериозен опит за издигане на виенската танцова музика до равнището на висше оркестрово изкуство“- подчертава авторката. С познание и задълбоченост тя представя структурния анализ, шокиращия хармоничен език,

променливата динамика, полиритмичната проблематика на творбата. Всичко това находчиво обобщава с израза „сбогуване с валса“.

Четвърта глава проследява някои видни интерпретации на „Валсът“ от съвременни пианисти. Тази глава, макар и в по-страничен план подсказва една отлична ориентация, ясни естетически възгледи и точни преценки относно изпълненията на водещи пианисти от нашето съвремие: Евгени Божанов, Юджа Уан, Сун Съхън, Марта Аргерих в клавирно дуо с Нелсън Фрейре, и Жан-Ив Тибо.

Пета глава се фокусира върху „Съвременния валс“, така както е представен чрез творчеството на британския композитор Уилям Алуин и по-специално неговите „Фантастични валсове“. Ярък последовател на Равел, композиторият се придържа към традициите на жанра, запазвайки лириката и танцувалното начало в 11-те взаимосвързани валса. „Фантастични валсове“ са стилистичен калейдоскоп, в който се докосват неокласически, късноромантични влияния с алюзии към Дебюси, Равел, Шопен и Щраус-син. Докторантката представя творбата с широко стилово и технологично познание като анализира подробно всеки валс.

Шеста глава носи заглавие „Художествената стойност на „Валсът“ от Равел“. Още в първите въвеждащи изречения докторантката излага точна трактовка, която синтезира всичко важно. Текстът звучи ясно, подредено и мотивирано. Изкушавам се да цитирам отново: „Неговият стил не само променя техническите похвати при създаването на валса, но и разширява художествения му хоризонт, позволявайки на тази традиционна танцова форма да се прероди в нов културен и естетически контекст“. Във „Валсът“ авторката вижда музикално продължение на изследването на светлосенките и цветовете, характерно за художниците-ипресионисти от края на 19-ти век. Равел въвежда визуалните принципи в музикалния облик на творбата като разкрепостява хармоничния език и единната тонална система, твори нова темброва техника и инструментални похвати(в оркестровия вариант).

Ли Сио Ю представя творбата като „документ за травмата на епохата“ след 1-вата световна война. Това я доближава до експресионистичната живопис и литература от този период. „Валсът“ на Равел е музикална деформация, която подобно творбите на Кафка превръща хаотичната хармония в метафора за пропадането на традиционните ценности.

Интерес предизвиква подглавата „Бъдещето на валса: Иновации и синтез“. Докторантката вижда обновяването на жанра в сливане с технологиите и електронните

експерименти. Приемам или не, новият дигитален колорит на жанра не е въпрос на бъдеще, а на настояще.

Седма глава поставя „Валсът“ на Равел в контекста на системата на Парижката консерватория като го нарежда сред най-ярките прояви на триумфиращата френска музикална система: фини композиторски умения, неизменен контрол и правила, прецизна оркестрация и др.

Осма глава представя мястото на творбата в световната музикална литература. Докторантката ретроспектира еволюцията на жанра през 19-ти и 20-ти век. Впечатлява анализът на френския музиколог Пиер Булез, който заявява: „Валсовете на Равел са „модерна музика, която все още пази телесната температура на традицията: те не прекъсват кръвната връзка с виенския валс, но чрез пренареждане на мелодията и фактурата откриват за жанра нов път, по който той се освобождава от „оковите на танца“. Именно в това се състои техният преломен характер.“ Тук Ли Сио Ю още веднаж дефинира основните белези на този забележителен преход към новата музика и ключовото място на Морис Равел „между традицията и модерността“.

6. Приноси и значимост на научната разработка и на публикациите по темата на дисертационния труд

Приемам напълно приносите на настоящия дисертационен труд. Действително настоящата разработка очертава развитието на жанра, музикалния стил на Равел, изпълнителските интерпретации и дори перспективите за бъдещото развитие на валса. „Новото“ е разгледано в дълбочина и в единна концептуална структура. Систематизирани са изпълнителските подходи на водещи клавирни интерпретатори от настоящето. В хода на рецензирането изтъквам и други приносни качества на дисертацията.

7. Кратки бележки и препоръки

Считам, че информацията в 7-ма и 8-ма глава може да намери място в предходни раздели, защото в известна степен ретроспектира вече изложени анализи.

8. Автореферат- приема се

9. Заключение : Убедена съм, че настоящият труд носи белезите на реално и сполучливо проучване, за което съществена заслуга има и научният ръководител-проф. д-р Людмил Петков. Всичко прочетено и анализирано ми дава достатъчно

основание да го приема като пригодно значимо, подплатено с познание и ерудиция по същината на проблема. Ето защо с убеденост предлагам на уважаемото научно жури да удостои Ли Сио Ю с образователната и научна степен „доктор“.

14.04. 2026

Изготвил становището:

**Пловдив
Петрова**

проф. д-р Зорница